

ACC. N:R. 4396

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *Aug. Holmberg*
Härad: *Bräkne & Lister* Adress: *Loångsta*
Socken: *Vestra Blekinge* Berättat av:
Uppteckningsår: *1935* Född år *1860* i *Asarums s.o.*

Uppteckningen rör *Allmoges uttryck om skilda ting*
innan på Lantmännensarkivets i Uppsala fråge-
lista nr. "N. 91, Personifikation."

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4 sid.

4396

Allmoges-uttryck
Med hänseftning på naturen

När det dröjer något om kvällen innan Månen gick upp
sade man att: "Månen dricker"

När strömslu funnos på himlen så att Solen eller Månen, det ene
ögonblicket skin klar. Men det nästa var skult av moln: så man
Solen vaar = (varar) i moln. Månen vaar i moln.

Kalla nätter med quistrande stjernljus sade man:
"Stjernorna blasa så rå ä' lysst som rå vore els i en besta"

Under kalla vinterdagar, uppstår stundom i söder en brandgul smal
strimma något över horisonten (Kändas den högt på himlen, mister
den sin brandgula färg. Bli blekare och räknas då icke). Transkriber
denna strimma längs östra horisonten har vi intet uttryck om den.
Men skrider den längs vestra horisonten, samt bli kvar, tills den döret
i solnedgången, säger man: "Skärslen = (skärsels) har gått åt moran
i kväll. Då bli så kallt så rå' frys istappa vis nåsån".

De länghala dunstliknande molustrimmar som ibland ses på
himlen Och av vilka alltid tornare följas åt på kort afstånd och som
vi kallar: "Arken" Har vi intet uttryck om, annat än såsom märken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sid 1

för väderleken. Stora strimmorna i öster-vesten, så man: "I de stier
Arken tvärsom strömmarne I de bli de regn. Var oremot stras
utsträckning nor-söder, så man: "I de stier arken längs strömmen
I de bli de graunt väder."

Om vintrarna eldars stunnas så varmt att timret i väggarne sprack
varvid ett knastrande ljud hördes. Då så man: "Nu fick väggasmen ryggskot"
(Väggasmen = En liten väsk). Men var i folktrou en okänd, men också
ofarligt väsen, som höll till i timret i gamla stugor.)

Beklagade någon sig över att det var så mörkt att han ej såg att göra
sitt arbete, kunde någon infalla: "Då kan du väl hjälpa! För båda
tommarna i öjnen, så bli de stjärnklart! Ellers kunde man säga:
Gapa stort o grina bra, så glise Tännerna.

Om en som alltid var surmulen, så man: "Du grinar så illa
som du äte ettermyror. Eller också: "Du grinar som en solbrag"
Och en sådan person kallades i dagligt tal: "Frynefår" om koins
"Frynebagge" om en mansperson. | Stöt man med bar fot på en knagg i
golvet och svurrade avigt så man: "Stöta de! Du får Stenore (bulnad)"

Allmoges-uttryck 4396
Om företeelser i det dagliga livet.

Om en som har svårt för att gå, sädes: Han gick så ynkligt som en tjärad lus. Och om en som gick barfotad: Ja tro du sliter sko ihop må² Faew! Eller: Ja tro du sliter sko ihop må² Tulpans Häken (Sista uttrycket, speciellt för Kyrkhults socken) Om en som länge föfängt letade efter något, hette det: Ja tro du leta ette så du inte vill hitta Liksom boudren när han lette ette lös! Och om en som gått vilse på vägen dit han skulle sädes: Ja tro så gått fo du som fo ställboen, som inte visste var han va hemma, na du rycket opp hans blomnabuske!

Om en som var mycket ledsen eller sjömodig (vanligt uttryck) hette det: Du ser ut som du ätet upp nååret fo Råven! Eller: Du ä så sjömodig som du vore ädömoder må² livet!

Du ä så lång i synen som så länge stycket i långkatekesen!

Du ser ut som så sjära äöt = (svåra året = nöåret 1868)

Om en mycket mager hette det: Du ser ut som du inte finge not annat te mat, än så minna karasoppet = (Könve diskvattnet) Eller:

Han ä så mager så solen skin genom hasarna på an!

Han ä så mager så beppynglaw skramla i honow!

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sib 3

Han ä så mager så kindlämnerna syns utanpå kakana!
 Där magre vistingen väser ut te o gå ut i blåsten ja bota Gu att
 han inte skulle brista o på mitten! (Hette också: Mager som en skrika)
 Om en lat som lade sig under arbetet, sades: Har du fått bänkskäll
Ja tro kuskahansen rier de! Ä du bleen bänkskällare
Ja tro du fått sängsting! Ja ja bota de mä björkfett o hasliester
 I sammanhang med detta hade vi en gåta: Varitket ä bäst? En
 bänkskällare eller goloskinnare? Svar. bänkskällaren ligger och
 låter sig. Men goloskinnaren arbetar så det blir spanor på golvet.
 Om en som alltid hade bråttom sades: Bråttom som en lyckställnare!
Du har så brått som där som låg i sju gårdar en natt Och ändå blev
husvill innan dagen! Eller: Han for äta som om han haft en
ellad = (elvad) kast i arsen! Du borde ha prim o kongens kaff
Morall ä trä, o en brinnande halmbårve i arsen! Om en snäljap
hette det: Han ä så snäl så han skricker när han skiter!
Han ä så snäl så han har inte rå te o släppa en skit, utan i
motorar, så han kan få hälften igen!